

SADRŽAJ

SADRŽAJ.....	5
PREDGOVOR.....	11
ZAHVALNOST AUTORA.....	15
I UVODNI DEO.....	17
II SADAŠNJE STANJE I BUDUĆNOST PSIHIJARIJE.....	21
1. Definicija i područje rada savremene psihijatrije.....	21
2. Psihijatrija danas - kritički osvrt.....	23
3. Dostignuća i terapijske iluzije.....	26
4. Okolnosti koje će uticati na angažovanje psihijatrije u bliskoj budućnosti.....	28
4.1. Društvene i ekonomske promene važne za razvoj psihijatrije.....	29
4.2. Psihijatrija u bliskoj budućnosti.....	40
5. PROGRAM ZA MENTALNO ZDRAVLJE U EVROPI OD 2005. DO 2010. GODINE.....	62
5.1. Strategije i poslovni plan SZO.....	64
5.2. Globalni prioriteti i razvojni ciljevi milenijuma širom SZO.....	66
5.3. Potrebe za psihijatrijskom zaštitom u bliskoj budućnosti i mogućnosti.....	68
5.4. Deinstinucionalizacija i druge promene i zaštita mentalnog zdravlja u zajednici.....	71
III SAVREMENA ORGANIZACIJA PSIHIJATRIJSKE SLUŽBE.....	75
1. Kraći osvrt na istorijski razvoj organizacije psihijatrijske službe.....	76
2. Teorijske osnove i praktična primena organizacije psihijatrijske službe	77
2.1. Organizacija prevencije u psihijatrijskoj službi.....	78
2.2. Organizacija psihijatrijske službe u društvenoj zajednici.....	79
2.3. Modeli organizacije savremene psihijatrijske službe.....	80
2.4. Oblici i funkcije pojedinih ustanova u organizaciji savremene psihijatrijske službe.....	82
IV USTANOVE VANBOLNIČKE SLUŽBE.....	85
1. Dispanzer za mentalno zdravlje (DzZM-e)*.....	85
1.1. Osnovna načela rada DzMZ-e.....	85
1.2. Mesto i uloga DzMZ-e.....	88
1.3. Osnovni zadaci DzMZ-e.....	89
1.4. Organizacija dispanzera za mentalno zdravlje.....	93
1.5. Medicinska dokumentacija u DzMZ-e.....	96
1.6. Normativi kadrova, prostora i opreme u DMZ-e.....	97
1.7. Planiranje i evaluacija rada DzMZ-e.....	98

2. CENTAR ZA MENTALNO ZDRAVLJE U DRUŠTVENOJ ZAJEDNICI	101
1. Opšta podloga, ciljevi, organizacija rada i usluge CzMZ-e	101
2. Ciljna populacija CzMZ-e	103
3. Organizacija usluga u CzMZ-e	103
4. Planiranje rada u CzMZ-e	105
4. Vrste usluga i plan tretmana u CzMZ-e	106
5. Veze CzMZ-e sa drugim psihijatrijskim i socijalnim ustanovama	107
6. Opšti principi rada u CzMZ-e	108
7. Multiprofesionalni tim u CzMZ-e	108
8. Dokumentacija i epidemiološko praćenje u CzMZ-e	109
9. Mobilna ekipa - kućno lečenje	110
10. Zaštita mentalnog zdravlja hroničnih duševnih bolesnika	112
11. Zaštita mentalnog zdravlja osoba sa nepsihotičnim poremcājima	114
12. Zaštita mentalnog zdravlja zavisnika i prevencija bolesti zavisnosti "Alkoholizam i narkomanije"	116
13. Zaštita mentalnog zdravlja narkomana i prevencija narkomanije	118
14. SAVETOVALIŠTE ZA PREVENCIJU SAMOUBISTVA	120
15. SAVETOVALIŠTE ZA BRAK I PORODICU	122
16. ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA STARIH OSOBA	125
17. ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA DECE I ADOLESCENATA	126
18. DNEVNA BOLNICA (PARCIJALNI HOSPITALNI TRETMAN)	128
19. Perspektive i mogućnosti Centra za mentalno zdravlje u zajednici	129
20. PLAN ZA EDUKACIJU OSOBLJA ZA CzMZ (teorija i praksa mentalnog zdravlja u zajednici)	130
3. DRUGI OBLICI VANBOLNIČKIH PSIHIJATRIJSKIH USTANOVA	132
A) Psihijatrijska ambulanta i savetovalište za mentalno zdravlje	132
B) Centri za krizna stanja	133
C) Institucije za mentalno zdravlje dece i mladih	133
1. Uvod i ključni pomaci u zakonodavstvu vezani za službe za mentalno zdravlje dece i mladih	136
2. Zbog čega su potrebne službe za zaštitu mentalnog zdravlja dece i mladih?	137

3. Organizacija službi za zaštitu mentalnog zdravlja dece i mladih na nacionalnom nivou	138
Član 2 Zakona o mentalnom zdravlju iz 1983. godine Prijem radi procene	140
4. Budućnost Centara za mentalno zdravlje dece i mladih u Velikoj Britaniji (CAMHS).....	140
D) Institucije za psihogerijatriju	142
1. Psihogerijatrijska ambulanta ili savetovalište	143
2. Psihogerijatrijska dnevna bolnica.....	144
3. Stacionarna psihogerijatrijska odeljenja.....	145
E) SPECIJALIZOVANA SAVETOVALIŠTA	146
F) KUĆNO LEČENJE U PSIHIJATRIJI	146
1. Indikacije za kućno lečenje	149
2. Prednosti kućnog lečenja.....	151
3. Kontraindikacije.....	151
4. Metodologija rada	151
G) SOCIOTERAPIJSKI KLUB.....	155
H) SOCIJALNO-PSIHIJATRIJSKO PRAĆENJE PACIJENATA	157
1. Aktivno socijalno-psihijatrijsko praćenje.....	158
9. Standardi zaposlenih za javno zdravstvo (opšte postavke).....	159
V POLUHOSPITANE PSIHIJATRIJSKE INSTITUCIJE	165
1. PSIHIJATRIJSKA DNEVNA BOLNICA	169
1.1. Pojam i definicija	170
1.2. Razvoj i modeli dnevnih bolnica.....	171
1.3. Selekcija bolesnika i indikacije za prijem u dnevnu bolnicu.....	173
1.4. Kriterijumi za dužinu boravka pacijenata u dnevnoj bolnici.....	177
1.5. Prednosti i nedostaci dnevne bolnice u psihijatriji	178
1.6. Dnevni programi aktivnosti i terapija u dnevnoj bolnici	179
1.8. Evaluacija efikasnosti rada dnevne bolnice.....	180
2. NOĆNE BOLNICE	182
3. VIKEND BOLNICE	182
VI BOLNIČKE PSIHIJATRIJSKE USTANOVE.....	183
1. Psihijatrijske klinike i bolnice	183
2. Psihijatrijska odeljenja opštih bolnica i zdravstvenih centara	184
3. Ustanove socijalno-medicinskog karaktera.....	185
3.1. Rehabilitacione kuće	185
3.2. Zaštitni domovi i stanovi.....	186
4. Standardi bolničke zdravstvene zaštite na sekundarnom nivou zdravstvene delatnosti*	188
4.1. Standardi obezbeđenosti stanovništva bolničkim posteljama.....	188

4.2. Standardi obezbeđenosti stanovništva na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite	193
5. Opasnosti od reinstitucionalizacije u savremenoj psihijatrijskoj službi	196
VII TIMSKI RAD U PSIHIJATRIJI	199
1. Tri sistemska preduslova timskog rada	202
2. Lični i profesionalni identitet članova tima.....	203
3. Uloge osoblja i članova tima.....	203
4. Vođa i osnivanje tima	205
5. Lični i profesionalni identitet lekara- psihijatra unutar tima	206
VIII OSNOVNI PRINCIPI PSIHLOGIJE RADA I RUKOVOĐENJA U PSIHIJATRIJSKOJ USTANOVI, MENADŽMENT, EDUKACIJA I ETIČKA NAČELA U PSIHIJATRIJI	213
1. OSNOVNI PRINCIPI PSIHLOGIJE RADA, RUKOVOĐENJA I ORGANIZACIJE PSIHIJATRIJSKE USTANOVE.....	213
1. Socijalna organizacija institucije (unutrašnja organizacija rada, upravljanja i rukovođenja u ustanovama).....	215
2. Neke teorije psihologije organizacije rada i njihovo pojmovno određenje	218
3. Grupa i interakcije kao deo organizacionog proces.....	219
4. Analiza posla u svetlu psihologije rada	220
5. Profesionalna selekcija i klasifikacija	223
6. Motivacija za rad.....	225
7. Problemi fluktuacije radnika	230
8. Neki problemi odnosa među ljudima na radu.....	231
9. Dobijanje podataka o radnicima	235
2. OSNOVNI PRINCIPI MENADŽMENTA U PSIHIJATRIJI	236
1. Direktori zdravstvenih ustanova.....	239
2. Funkcije zdravstvenog menadžera	239
3. Komunikacioni sistemi i menadžment	242
4. Monitoring, kontrola i evaluacija u zdravstvenom menadžmentu.....	244
5. Zdravstveno planiranje i reforma	247
6. Strateško upravljanje i strategija odlučivanja.....	248
7. Reforme zdravstvenih sistema: strategije odlučivanja	249
8. Međunarodna saradnja, globalizacija i zdravstvo.....	250
3. BUDUĆNOST EDUKACIJE U PSIHIJATRIJI	252
1. Budući podsticaji i izostanak motivacije za specijalizaciju iz psihijatrije.....	253
2. Žene u psihijatriji	254
3. Modeli buduće psihijatrijske prakse.....	255

4. Edukovanje specijalizanata u veštinama i praksi u zdravstvenom menadžmentu	260
5. Edukacija u kliničkim uslovima	262
6. Longitudinalno praćenje pacijenata tokom specijalizacije	263
7. Specijalistički deo u ambulantsnim uslovima u zdravstveno- menadžerskom sistemu	264
8. Ekspanzija novih saznanja u psihijatriji i implikacije na edukaciju	266
9. Uticaj novih informacionih i komunikacionih tehnologija.....	266
10. Uloga akademskih odeljenja u edukaciji u psihijatriji.....	268
4. OSNOVNA NAČELA ETIKE U PSIHIJATRIJI I IZAZOV ZA PSIHIJATRIJSKU PROFESIJU	269
IX SOCIOEKONOMSKI ASPEKTI ORGANIZACIJE	
PSIHIJATRIJSKE SLUŽBE	277
1. Efikasna upotreba resursa za lečenje mentalnih poremećaja	283
2. Društveni troškovi zbog mentalnih poremećaja.....	284
3. Troškovi društva vs. društvena korist	286
3.1. Ekonomski aspekti prevencije.....	287
4. Primena cost-benefit analize u lečenju mentalno obolelih.....	288
5. Cost-effectivness analiza ili analiza društvene ekonomičnosti.....	294
6. Zdravstvena ekonomika, mentalno zdravlje i organizacija službi.....	295
6.1. Metode finasiranja.....	297
6.2. Troškovi bolesti i efekti zdravstvene zaštite	302
X MOGUĆNOSTI EVALUACIJE TRETMANA U PSIHIJATRIJI	315
1. Specifični problemi u evaluaciji psihijatrijskog tretmana	315
2. VAŽNIJI METODOLOŠKI INSTRUMENTI U EVALUACIJI.....	317
2.1. EKONOMETRIJSKI MODELI EVALUACIJE.....	317
3. Primena metoda kontrolisanog kliničkog eksperimenta.....	320
4. Epidemiološki metod u evaluaciji tretmana	321
5. Sociometrijski i psihometrijski pristup.....	321
6. Osvrt na evaluaciju pojedinih metoda i tretmana	322
XI UMETO ZAKLJUČKA – S I N T E Z A	339
I Tranzicija i transformacija psihijatrije na početku trećeg milenijuma	339
II Problemi savremene organizacije psihijatrijske službe	356
1. Mogući putevi reorganizacije i transformacije psihijatrije.....	360
2. PROCENE POTREBA I MOGUĆNOSTI VEZANE ZA ISTRAŽIVANJE.....	368
4. Osnovni principi reorganizacije i transformacije psihijatrije	376
III ZAKONSKI ASPEKTI TRANSFORMACIJE PSIHIJATRIJE	378
1. Uračunljivost	379

2. Prisilna hospitalizacija sa aspekta Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava	380
3. Novosti u krivičnom postupku sa osobama sa mentalnim poremećajima	381
4. Zakon o zaštiti osoba sa mentalnim poremećajima	382
5. Obaveze zdravstvenih radnika i prava pacijenata po Zakonu o zdravstvenoj zaštiti	384
IV Budućnost edukacije u psihijatriji	389
V PSIHIJARIJA BUDUĆNOSTI	390
1. Bliska budućnost*	392
XII PRILOG 1	399
XIII Prilog br. 2	410
XIV Prilog br. 3	411
XV Prilog br. 4	419
XVI Prilog br 5	422
XVII L I T E R A T U R A *	428